

	Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babič in zdravstvenih tehnikov Slovenije Ob železnici 30 a, 1000 Ljubljana Tel: 01 544 54 80 e-pošta: tajnistvo@zbornica-zveza.si	NACIONALNI PROTOKOL AKTIVNOSTI ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE VSTAVITEV VARNE ATRAVMATSKE IGLE V VENSKO VALVULO	Št. dokumenta/koda: UČE NP 19.03
			Stran od strani: 1/6
			Velja od: 4.1. 2023
			Uporaba najmanj do: 4.1. 2028
			Izdaja: Verzija 1

1. Namen in cilji aktivnosti

Za aplikacijo sistemske terapije, antibiotikov, hipertoničnih raztopin, parenteralne prehrane, aplikacijo zdravil, infuzij, krvnih derivatov, odvzema krvi za laboratorijske preiskave, prebrizgavanje venske valvule.

Ključne besede: Venska valvula, varna atravmatska igla, vstavitev

2. Aktivnost ZBN lahko izvede (skladno s kompetencami)

IZBN		Omejitve, pripombe
Bolničar negovalec	NE	
Tehnik zdravstvene nege	NE	
Diplomirana medicinska sestra	DA	
Diplomirana babica	NE	
Študent zdravstvene nege	DA	pod nadzorom mentorja
Študent babiške nega	NE	

Predviden čas za izvedbo aktivnosti	10 – 20 minut
--	---------------

Potrebno število oseb za izvedbo aktivnosti	dve (2)
Skrbnik NP	 Sekcija MS in ZT v onkologiji

3. Kratice uporabljene v protokolu

Dipl. m. s./ dipl. zdrav.	Diplomirana medicinska sestra/ diplomirani zdravstvenik		
TZN	Tehnik zdravstvene nege		
BN	Bolničar negovalec		
IZBN	Izvajalec zdravstvene / babiške nege		
ZBN	Zdravstvena/babiška nega		
NP	Nacionalni protokol		

4. Potrebni pripomočki

• Sterilni set venska valvula (6 tamponov, sterilna kompresa z odprtino, sterilna pinceta, 2 preklana zloženca) • Razkužilo za čiščenje vbodnega mesta po standardu (2% klorheksidin v 70% izopropilnem alkoholu) • Varna atravmatska igla ustrezne dolžine in debeline • Brez igelni konekt • 20 ml brizgalka • Sterilna fiziološka raztopina 100 ml	• Vbodna igla za sterilno fiziološko raztopino • Sterilne kirurške rokavice • Zaščitna kirurška maska • Polprepusten prozoren obliž za prekrivanje vbodnega mesta • Ledvička • Razkužilo za roke • Koš za odpadke iz zdravstva, ki niso infektivni

VSTAVITEV VARNE ATRAVMATSKE IGLE V VENSKO VALVULO

Št. dokumenta/koda:	UČE NP 19.03
Stran od strani:	2/6
Velja od:	4.1. 2023
Uporaba najmanj do:	4.1. 2028
Izdaja:	Verzija 1

5. Potek/izvedba aktivnosti zdravstvene nege

		Opombe
1	Poseg izvajamo v prostoru, ki je dobro osvetljen, brez sočasnih aktivnosti.	Zagotovimo zasebnost, primerno razsvetljavo in preprečimo prenos okužb povezanih z zdravstvom.
2	Pacientu razložimo postopek in ga namestimo v pol sedeč ali hrbtni položaj glede na lego venske valvule.	Zagotovimo si pacientovo privolitev in sodelovanje.
3	Pripravimo pripomočke in preverimo datum sterilnosti.	Zagotovimo nemoten potek dela in aseptičnost postopkov in pripomočkov.
4	Pregledamo pacientovo knjižico Venska valvula (dnevnik aktivnosti).	Preverimo priporočeno dolžino varne atravmatske igle in posebnosti pri predhodni oskrbi.
5	Razkužimo si roke.	Preprečimo prenos okužb povezanih z zdravstvom.
6	Pregledamo mesto vstavitve in otipamo vensko valvulo.	Pogledamo stanje kože, velikost, obliko komore, lego venske valvule, globino silikonskega septuma glede na površino kože.
7	Izberemo varno atravmatsko iglo ustrezne vrste, dolžine in debeline.	Okvir igelnega nastavka se mora prilegati koži.
8	Izvajalec in asistent si razkužita roke.	Preprečimo prenos okužb povezanih z zdravstvom.
9	Izvajalec si nadane zaščitno kirurško masko.	Preprečimo prenos okužb povezanih z zdravstvom.
10	Izvajalec si razkuži roke in nadane sterilne kirurške rokavice.	Preprečimo prenos okužb povezanih z zdravstvom in zagotovimo aseptičnost postopkov.
11	Asistent na predhodno očiščeni površini odpre sterilni set venska valvula.	Preprečimo prenos okužb povezanih z zdravstvom in zagotovimo aseptičnost postopkov.
12	Izvajalec vzame iz seta tampone in sterilno pinceto.	
13	Asistent polije tampone nad ledvičko z razkužilom za kožo.	Zagotovimo aseptičnost postopkov.
14	Izvajalec s sterilno pinceto in navlaženimi tamponi očisti vbodno mesto.	Zagotovimo tehniko nedotikanja.
15	Čistimo od sredine navzven s krožnimi potegi vsaj s tremi tamponi zapored in pustimo, da se razkužilo posuši.	Zagotovimo aseptičnost postopkov in upoštevamo kontaktni čas delovanja razkužila.
16	Očistimo polje v velikosti 10x10 cm.	Zagotovimo ustrezno velikost aseptičnega polja.
17	Izvajalec na aseptično polje položi sterilno kompreso z odprtino.	Zagotovimo aseptično polje.

Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije –
Zveza strokovnih društev medicinskih sester,
babič in zdravstvenih tehnikov Slovenije

Ob železnici 30 a, 1000 Ljubljana
Tel: 01 544 54 80
e-pošta: tajnistvo@zbornica-zveza.si

NACIONALNI PROTOKOL AKTIVNOSTI ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE

VSTAVITEV VARNE ATRAVMATSKE IGLE V VENSKO VALVULO

Št. dokumenta/koda:	UČE NP 19.03
Stran od strani:	3/6
Velja od:	4.1. 2023
Uporaba najmanj do:	4.1. 2028
Izdaja:	Verzija 1

18	Asistent aseptično odpre 20 ml brizgalko in jo poda izvajalcu.	Zagotovimo aseptično tehniko dela.
19	Asistent odpre sterilno fiziološko raztopino 100ml z vbodno iglo in jo ponudi izvajalcu.	Zagotovimo aseptično tehniko dela.
20	Izvajalec s sterilno brizgalko 20 ml aspirira sterilno fiziološko raztopino in jo odloži na odprti sterilni set venska valvula.	Zagotovimo aseptično tehniko dela in prehodnost venske valvule.
21	Asistent sterilno odpre varno atravmatsko iglo in jo poda izvajalcu, da jo vzame iz ovojnine.	Zagotovimo aseptično tehniko dela.
22	Izvajalec si na napolnjeno brizgalko nadane infuzijski podaljšek varne atravmatske igle in iz nje iztisne zrak ter zapre stišček na infuzijskem podaljšku igle.	Preprečimo nastanek zračne embolije.
23	Izvajalec otipa silikonski septum pod kožo in ga fiksira s tremi prsti.	Preprečimo poškodbo silikonskega septuma.
24	Izvajalec zbode varno atravmatsko iglo pravokotno na podlago silikonskega septuma tako, da začuti dno rezervoarja venske valvule.	Preprečimo poškodbo silikonskega septuma in zagotovimo ustrezno dolžino vstavljene atravmatske igle.
25	Izvajalec odpre stišček in z napolnjeno 20 ml brizgalko na infuzijskem podaljšku aspirira kri le v infuzijski podaljšek.	Preverimo prehodnost in delovanje vstavljene varne atravmatske igle.
26	Prebrizgavamo vensko valvulo z 20 ml fiziološke raztopine in uporabljamo tehniko s prekinitvami.	Preprečimo neprehodnost venske valvule in nalaganje fibrinskih oblog na steni katetra.
27	Ko vbrizgavamo zadnji ml fiziološke raztopine istočasno zapremo stišček na infuzijskem podaljšku varne atravmatske igle.	Ustvarimo pozitiven tlak in preprečimo vdor krvi v konico katetra.
28	Varno atravmatsko iglo fiksiramo s polprepustnim prozornim obližem za prekrivanje vbodnega mesta.	Preprečimo izpad varne atravmatske igle in izvajamo nadzor nad vbodnim mestom.
29	Na podaljšek varne atravmatske igle namestimo brez igelni konekt.	Preprečimo prenos okužb povezanih z zdravstvom.
30	Odstranimo sterilne kirurške rokavice in kirurško masko in razkužimo roke.	Preprečimo prenos okužb povezanih z zdravstvom.
31	Uredimo pacienta in pacientovo okolico.	Zagotovimo udobje pacienta in preprečimo kontaminacijo okolice.
32	Razkužimo si roke.	Preprečimo prenos okužb povezanih z zdravstvom.
33	Dokumentiramo v knjižico Venska valvula (dnevnik aktivnosti).	Z dokumentiranjem posegov in aktivnosti zdravstvene nege zagotavljamo nadzor, kakovost in kontinuiteto zdravstvene nege.

 <p>Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babič in zdravstvenih tehnikov Slovenije</p> <p>Ob Železnici 30 a, 1000 Ljubljana Tel: 01 544 54 80 e-pošta: tajnistvo@zbornica-zveza.si</p>	NACIONALNI PROTOKOL AKTIVNOSTI ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE	Št. dokumenta/koda:	UČE NP 19.03
	VSTAVITEV VARNE ATRAVMATSKE IGLE V VENSKO VALVULO	Stran od strani:	4/6
		Velja od:	4.1. 2023
		Uporaba najmanj do:	4.1. 2028
		Izdaja:	Verzija 1

6. Opombe, omejitve protokola:

- Diplomirana medicinska sestra, ki izvaja poseg mora imeti ustrezna teoretična in praktična znanja.
- Varno atravmatsko iglo zbadamo v smeri urinega kazalca, 3 mm stran od prejšnjega vboda.
- Dolžino varne atravmatske igle izberemo, da se okvir igelnega nastavka prilega koži, debelina igle mora biti primerna terapiji, katero pacient prejema. V kolikor se okvir igelnega nastavka ne prilega koži, podložimo 1-2 preklana zloženca iz seta venska valvula, da preprečimo premikanje in izpad varne atravmatske igle. Varno atravmatsko iglo fiksiramo še s polprepustnim prozornim obližem. Okoli varne atravmatske igle lahko namestimo klorheksidinski disk.
- Zdravnik se lahko odloči za vstavitev venske valvule primerne za MR ali CT, kar ima pacient dokumentirano v knjižici Venska valvula. Vstaviti je potrebno posebno varno atravmatsko iglo (power injectable), ki dovoljuje večje pritiske.
- Pri prebrizgavanju venske valvule se ne uporablja brizgalk manjših od 10 ml. Z uporabo manjših brizgalk dosežemo večji pritisk, s tem pa se lahko poškoduje, premakne ali dekonektira kateter na venski valvuli.
- Pri prebrizgavanju uporabljamo »push-pause tehniko«, to je tehnika prebrizgavanja s prekinitvami. Ob koncu posega ustvarimo pozitiven pritisk s pomočjo brizgalke in stiščka na infuzijskem podaljšku varne atravmatske igle. S tem preprečimo vdor krvi v konico katetra venska valvule.
- Prvo prebrizgavanje izvede zdravnik ob vstavitvi venske valvule.
- Zdravnik ob vstavitvi venske valvule preveri lego katetra in jo zabeleži v knjižico Venska valvula.
- V primeru odsotnosti refluksa krvi, pacient spremeni položaj telesa (levi, desni bok), globoko vdahne, zakašlja. Če po izvedenih aktivnostih ne dobimo refluksa krvi, kontaktiramo zdravnika. V kolikor ima pacient v knjižici Venska valvula s strani zdravnika dokumentirano, da kljub odsotnosti refluksa krvi lahko prejme sistemsko terapijo, jo lahko apliciramo.
- Varno atravmatsko iglo z brez igelnim konektom menjamo na 7 dni.
- Pred in po vsaki aplikaciji je potrebno preveriti refluks krvi in aktivno prebrizgati vensko valvulo z 20 ml sterilne fiziološke raztopine z uporabo tehnike s prekinitvami in pozitivnim pritiskom ter dokumentirati. Med in po aplikaciji zdravil speremo infuzijski sistem s 50 do 100 ml fiziološke raztopine.
- V kolikor pacient ne prejema več zdravljenja, je potrebno vensko valvulo prebrizgati na 8 tednov. Na ta način zagotavljamo prehodnost venske valvule.
- Vse aktivnosti v zvezi z vensko valvulo dokumentiramo v knjižico Venska valvula (dnevnik aktivnosti).

Nacionalni protokol ima 2 priloge.

7. Temeljna literatura:

- Gorski, L., Hadaway, L., Hagle, M.E., McGoldrick, M., Orr, M. & Doellman, D. (2016). Infusion therapy standards of practice. Implanted vascular access ports. *Journal of infusion nursing*, 39 (S1), pp. 58 – 59. Retrieved Oktober 11, 2021 from: https://www.aspirus.org/Uploads/Public/Documents/Library/Infusion_Therapy_Standards_of_Practice_8th.1.pdf
- Mihevc, J. (2013). *Vloga medicinske sestre na področju kakovosti odvzema bioloških vzorcev za laboratorijske preiskave*. Diplomsko delo. Jesenice: Fakulteta za zdravstvo Angele Boškin.
- Mullenix, B.C. (2019). *Totally implanted venous access device protocol. Evidence-based Protocol for Malfunctioning Totally Implanted Venous Access Devices*. Doctoral dissertation. Baltimore: University of Maryland. School of Nursing. Retrieved Oktober 10, 2021 from https://archive.hshsl.umaryland.edu/bitstream/handle/10713/9541/MullenixVenousAccessDevices_2019.pdf?sequence=1 [10. 10. 2021]
- Machat, S., Eisenhuber, E., Pfarl, G., Stübler, J., Koelblinger, K., Zacher, J. et al. (2019). Complications of central venous port systems: a pictorial review. *Insights into Imaging*, 10(1), pp. 86 - 98. doi: 10.1186/s13244-019-0770-2
- York, N. (2019). Best practice for using ports and non-coring needles. *British Journal of Nursing*, 28 (14a), pp.11 - 15. doi:10.12968/bjon.2019.28

 <p>Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babič in zdravstvenih tehnikov Slovenije</p> <p>Ob železnici 30 a, 1000 Ljubljana Tel: 01 544 54 80 e-pošta: tajnistvo@zbornica-zveza.si</p>	NACIONALNI PROTOKOL AKTIVNOSTI ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE	Št. dokumenta/koda:	UČE NP 19.03
	VSTAVITEV VARNE ATRAVMATSKE IGLE V VENSKO VALVULO	Stran od strani:	5/6
		Velja od:	4.1. 2023
		Uporaba najmanj do:	4.1. 2028
		Izdaja:	Verzija 1

Prestor, J. et al., eds. (2021). Poklicne kompetence in aktivnosti izvajalcev v dejavnosti zdravstvene nege z razlago (pp. 56 – 64) Ljubljana: Zbornica zdravstvene in babiške nege. Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije.

Queensland health. Department of health, 2015, reviewed 2018. *Totally implantable central venous access ports: guideline*. Retrieved September 15, 2021 from https://www.health.qld.gov.au/_data/assets/pdf_file/0030/444486/icare-port-guideline.pdf

Queensland health. Department of health, 2019. *Recommendations for the prevention of infection in intra-vascular devices*. Retrieved September 15, 2021 from <https://www.health.qld.gov.au/clinical-practice/guidelines-procedures/diseases-infection/infection-prevention/intravascular-device-management Queensland Health> [2.3.2022]

Sousa, B., Furlanetto, J., Hutka, M., Gouveia, P., Wuerstlein, P., Mariz, J.M., Pinto, D. & Cardoso, F., on behalf of the ESMO Guidelines Committee. (2015). Central venous access in oncology: ESMO Clinical Practice Guidelines. *Annals of Oncology*, 26 (5), pp. 152–168. doi:10.1093/annonc/mdv296

Umičević, S., ed. (2015). *Venska valvula: dnevnik aktivnosti* (pp. 1 – 31). Ljubljana: Onkološki inštitut Ljubljana.

Wu, X.H., Chen, L- C., Gen-Li Liu, G.L., Zhang, T.T. & Chen, X. S. (2021). Heparin versus 0.9% saline solution to maintain patency of totally implanted venous access ports in cancer patients: A systematic review and meta-analysis. *International Journal of Nursing Practice*, 27 (2), pp. 1 – 9. doi: 10.1111/ijn.12913.

8. Podrobnejša in dodatna navodila - povezava z drugimi dokumenti (priloge k NP)

Številka priloge	Naziv dokumenta
UČE NP 19.03.01	Vstavitev varne atravmatske igle v vensko valvulo - venska valvula dnevnik aktivnosti. Priloga 1
UČE NP 19.03.02	Vstavitev varne atravmatske igle v vensko valvulo - možne negovalne diagnoze pri vstavitvi varne atravmatske igle v vensko valvulo. Priloga 2

9. Pregled zadnjih sprememb v dokumentu

Zap. št.	Sprememba v točki:	OPIS SPREMEMBE

10. Potrditev dokumenta

	organ	Številka sklepa	datum	Odgovorna oseba/podpis
I. SKLEP O USTREZNOSTI NP	Delovna skupina za nacionalne protokole Zbornice-Zveze	15/2022	13.12.2022	Klavdija Potočnik
II. SKLEP O USTREZNOSTI NP	Upravni odbor Zbornice - Zveza	237/23	19.12.2022	Monika Ažman

FUNKCIJA/ ORGAN	IME IN PRIIMEK	PODPIS
-----------------	----------------	--------

Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije –
Zveza strokovnih društev medicinskih sester,
babič in zdravstvenih tehnikov Slovenije

Ob železnici 30 a, 1000 Ljubljana
Tel: 01 544 54 80
e-pošta: tajnistvo@zbornica-zveza.si

NACIONALNI PROTOKOL AKTIVNOSTI ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE

VSTAVITEV VARNE ATRAVMATSKE IGLE V VENSKO VALVULO

Št. dokumenta/koda:	UČE NP 19.03
Stran od strani:	6/6
Velja od:	4.1. 2023
Uporaba najmanj do:	4.1. 2028
Izdaja:	Verzija 1

PRIPRAVIL:	Strokovnjaki Strokovne sekcije MS in ZT	Aleksandra Grbič, Snežana Umičević, Irma Mrzelj, Ana Istenič	/
PREGLEDALI:	Strokovne službe Zbornice – Zveze / PVK	Draga Štromajer	
ODOBRIL:	Predsednica Zbornice – Zveze	Monika Ažman	
SKRBNIK DOKUMENTA:	Predsednik/ca Strokovna sekcija MS in ZT	Ana Istenič	

Distribucija dokumenta: interna uporaba

objava na spletni strani

mapa strokovne sekcije

drugo: _____

Klas. znak 711

Original dokumenta se nahaja v IS. Vse natisnjene kopije se smatrajo kot informativne in ne podležejo sistemu sprememb.